

z p r a v o d a j

XXII. ročník

2

2011

- 2 Editorial
Historie budapeštských lázní; potíže s překladem slova Trainer a jak je vyřešit...
- 3 Cedefop
Zkrácený překlad stručné zprávy Cedefopu o činnosti v uplynulém roce a plánech do budoucna.
- 6 Internet a vzdělávání
Výsledky dotazníkového šetření zjišťujícího, jak Evropané využívají Internet při sebevzdělávání.
- 6 Školní způsobilosti učňů ve Švýcarsku
Jak spolu souvisí způsobilosti žáků a vzdělávací politika podniků. Kdy se podnikům vyplatí do žáků investovat.
- 8 Orientují se učební řády na kompetence?
Srovnatelnost výsledků vzdělávání umožněná zaměřením na kompetence.
- 9 Odborné vzdělávání ve Spojených arabských emirátech
Celková situace ve vzdělávání a na trhu práce. Systém odborného vzdělávání vytvářený s pomocí zahraničních odborníků. Různá omezení vyplývají z tradiční kultury země.
- 12 Co to je DACUM
Nástroj pro analýzu a popis profilů odborné činnosti.
- 13 Co nového v časopisech
Poslední číslo časopisu European journal of vocational training, 2009, No. 48.
- 14 Nové knihy v knihovně
- 15 Znovuobjevené knihy
Pravěk a umění přírodních národů; Rady manželské; Pád Rudolfa II.
- 16 Zajímavé internetové adresy
European journal of vocational training; ReferNet a VET-Bib; Maďarské předsednictví; Say it.

Editorial

Historický obrázek Císařských lázní připomíná Budapešť, hlavní město země, která právě předsedá EU. Ottův slovník naučný (1891) o Budapešti píše: „Žádné jiné město Evropy nemá takové množství lázní obyčejných a léčivých jako B.; některé z nich pocházejí až z doby římské, tak zejména Císařské lázně (Czaszár-fürdő), teplé lázně sirnaté, za dob římských již užívané (9 zřidel 22–52° R.), Srbské

(Ráczfürdő), pobřežní (Rudasfürdő, něm. Bruckbad), Sárosfürdő (z doby turecké), Alžbětina solné lázně; nade všechny pak předčí na ostrově Sv. Markéty lázně vlastníkem ostrova, arciknížetem Josefem, zřízené, k nimž vyvrtána byla až pode dnem Dunaje artéská studěň, 119,9 m hluboká, vrhající ve 24 hodinách 135.342 hl vody 35° R. teplé. K lázním těmto druží se množství minerálních vod, kteréž mají zřídla v Budíně a jeho okolí, z nichž Hunyadyova, Rákóczyova, budínská hořká jsou světoznámy. Dunaj přepásán jest řetězovým mostem 386 m dlouhým, z l. 1842 až 1849, kamenným mostem Markétiným z r. 1872 a spojovacím mostem železničním.

Námět pro jazykový koutek jsme tentokrát našli v prvním článku, který pojednává o tom, jakých výsledků dosáhl Cedefop v minulém roce a jaké plány má do budoucna. Je to zkrácený překlad stručné zprávy, která vychází v několika jazykových mutacích. Termín, na který jsme narazili, *trainer*, není nový a je vcelku srozumitelný, jenže se doposud nenašel vhodný jednoslovný český ekvivalent, který by ho mohl v oblasti odborného vzdělávání a přípravy nahradit. Anglicko-české slovníky nabízejí různé možnosti: *mistr odborné přípravy*; *instruktor*; *školitel*; *vedoucí výcviku*; *trenér na pracovišti*; *vychovatel*; *osoba vzdělávající personál*; *osoba provádějící výcvik*, jenže žádný z těchto termínů nelze použít univerzálně v jakémkoliv kontextu. Nahlédnutím do dalších jazykových verzí stručné zprávy jsme zjišťovali, jak překládají termín *trainer* jinde. Němci to mají snadné díky podobně vícevýznamovému slovu *Ausbilder*. Francouzi si vytvořili nové vícevýznamové slovo *formateur*, v ženském rodě *formatrice*. Ve francouzsko-českém slovníku z roku 1974 jsou tato dvě slova uvedena jen jako adjektiva, teprve později se z nich stala i substantiva. Není pravděpodobné, že by se podobné univerzální slovo podařilo najít nebo vytvořit v češtině, a proto si myslíme, že nejlepším řešením bude překládat slovo *trainer*, obecně slovem *učitel*, a tam, kde je uvedeno *teachers and trainers*, nechat pouze *učitelé*.

Rubrika *Co nového v časopisech* přináší smutnou zprávu těm, kdo to ještě nevědí: *European journal of vocational training* totiž po čtyřech letech své existence z finančních důvodů přestal vycházet. Pro analytické zpracování jsme čekali na tištěnou podobu, která vyšla až koncem roku 2010. Články v tomto monotematickém čísle však zatím neztratily nic ze své aktuálnosti. Zabývají se hodnocením, uznáváním a certifikací výsledků neformálního a informálního učení (ARCNIL) a otázkami s tím spojenými, například: Je ARCNIL skutečně výhodné pro jednotlivce, zaměstnavatele a společnost jako celek? Může opravdu nahradit formální vzdělávání? Nevyvolává termín „informální učení“ nevhodné asociace?

V článku o odborném vzdělávání ve Spojených arabských emirátech (SAE) se můžete dočíst o tom, že samotný dostatek peněz školství nepozvedne, chybí-li systém. V tom se SAE liší od Norska, které investuje peníze z ropy do školství s větším úspěchem.

AK

Cedefop

Stručná zpráva Cedefopu z ledna 2011 se trochu odlišuje od ostatních tím, že se nezaměřuje na jedno téma, nýbrž představuje výsledky Cedefopu dosažené v minulém roce a plány na rok 2011. To vše má sloužit ke zlepšení politiky odborného vzdělávání v Evropě. Zpráva je uvedena citátem z Bruggského komuniké, které vydali ministři odpovědní za odborné vzdělávání z 33 zemí, Evropská komise a evropští sociální partneři 7. prosince 2010: *Na základě osmileté evropské spolupráce jsme definovali dlouhodobé strategické cíle [odborného vzdělávání] pro další desetiletí.*

Několik slov o Cedefopu

Cedefop je agentura EU, jejímž úkolem je podporovat rozvoj odborného vzdělávání a přípravy (OVP). Strategickým cílem Cedefopu na léta 2009–2011 je „přispívat k excelenci v OVP a posilovat evropskou spolupráci v rozvíjení, realizaci a evaluaci evropské politiky OVP“. Tento strategický cíl spočívá na čtyřech prioritách:

- *poskytovat informace pro utváření evropské politiky OVP;*
- *interpretovat evropské trendy vztahující se ke způsobilostem, kompetencím a učení;*
- *hodnotit prospěšnost OVP;*
- *zlepšovat obraz OVP.*

Cedefop se zabývá posilováním evropské spolupráce v OVP využíváním svých odborných znalostí ve výzkumu, politických analýzách a při práci v síti. Rozšiřuje informace prostřednictvím svých webových stránek, publikací, studijních pobytů, konferencí a seminářů ku prospěchu rozhodujících činitelů v evropských institucích, členských státech a sociálních partnerů.

Zpráva Cedefopu o politice OVP *A bridge to the future*¹, prezentovaná na setkání v Bruggách, rekapituluje a shrnuje pokrok zúčastněných zemí (27 členských států, Islandu, Lichtenštejnska a Norska a kandidátských zemí EU: Chorvatska, bývalé jugoslávské republiky Makedonie a Turecka) v realizaci společně dohodnutých priorit, nástrojů a principů v letech 2002–2010 a označuje hlavní úkoly. O zjištěních zprávy budou političtí činitelé diskutovat v roce 2011.

A bridge to the future je čtvrtá zpráva Cedefopu o politice OVP. Předcházející zprávy byly prezentovány na podobných setkáních v Bordeaux (2008), v Helsinkách (2006) a v Maastrichtu (2004). V Bruggách bylo dohodnuto, že Cedefop bude podávat zprávy o pokroku každé tři roky.

V poslední době pověřily Evropská rada a Evropská komise Cedefop několika důležitými úkoly. Například: poskytovat a pravidelně aktualizovat prognózy poptávky po kvalifikacích a jejich nabídky; spolupracovat s Evropskou komisí a členskými státy na vytváření společných evropských nástrojů a principů pro zlepšení OVP a celoživotního vzdělávání, monitorovat realizaci

Evropského rámce kvalifikací (EQF) a Evropského systému (přenosu) kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a vytvářet a ukládat internetové stránky Europassu na svém webovém serveru.

Práce Cedefopu podstatně přispívá k rozvíjení evropské politiky OVP, poskytuje podklady pro nový politický rámec EU a pro strategii Evropa 2020². Časté citace prací Cedefopu v dokumentech EU týkajících se politiky OVP dokazují jejich relevanci a kvalitu³.

Podpora nových kvalifikací pro nová zaměstnání

Prognózy vývoje kvalifikací, analýzy měnících se potřeb kvalifikací a sladování poptávky kvalifikací s jejich nabídkou, které provedl Cedefop, byly použity ve sdělení Komise *Nové dovednosti pro nová pracovní místa*⁴ a budou podporovat hlavní iniciativu strategie *Evropa 2020* o nových kvalifikacích pro nová zaměstnání.

V roce 2010 Cedefop publikoval prognózy nabídky kvalifikací a poptávky po nich pro evropský trh práce v roce 2020⁵. Prognóza mluví o sedmi milionech zaměstnání, která mají být vytvořena do roku 2020, přičemž se bere v úvahu hospodářská krize. Mnohem důležitější než čísla jsou trendy. Většina nových zaměstnání bude náročná na kvalifikace, a zaměstnání na všech úrovních, včetně základní, budou vyžadovat vyšší kvalifikace. Většina pracovních příležitostí (nově vytvořených zaměstnání a uvolněných míst po lidech, kteří odešli do důchodu) bude vyžadovat kvalifikace střední úrovně, z nichž mnohé jsou profesní.

O zjištěních prognóz kvalifikací Cedefopu se v roce 2010 velmi diskutovalo, například na semináři Evropského parlamentu *Kvalifikace a kompetence pro překonání krize* v březnu a na konferenci španělského předsednictví *Nové kvalifikace a nová zaměstnání pro konkurenčnější Evropu* v dubnu.

Práce Cedefopu o různých formách nesouladu kvalifikací se v roce 2010 dobře vyvíjela a bude pokračovat v roce 2011. Navzdory vysoké nezaměstnanosti existuje nedostatek kvalifikací a nesoulad ovlivňuje různé lidi, včetně stárnoucích pracovníků a lidí s nízkou kvalifikací. Zvláště naléhavým problémem je nezaměstnanost mládeže a většina řešení obsahuje opatření OVP.

O studii Cedefopu o zelených kvalifikacích pro zelená zaměstnání⁶ se diskutovalo na mezinárodním semináři Mezinárodní organizace práce, na konferenci belgického předsednictví o zeleném rozvoji 28. září a na semináři Evropského parlamentu na téma Učit se být zelený (*Learning to be green*) 29. září 2010. V roce 2011 bude Cedefop zkoumat další současné a budoucí kompetence pro ekologičtější hospodářství.

Vytváření a realizace společných evropských nástrojů

Společné evropské nástroje v OVP vyvíjené v posledních letech zlepšují chápání kvalifikací a kompetencí. Podporují hlavní iniciativu Evropy 2020 „Mládež v pohybu“ i transparentnost a mobilitu a pomáhají učňům a studentům pohybovat se mezi různými součástmi systémů vzdělávání a odborné přípravy.

Podle doporučení Evropského parlamentu a Rady o Evropském rámci kvalifikací (EQF) v roce 2008, Evropském systému (přenosu) kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a Evropském rámci zajišťování kvality pro OVP v roce 2009 podporuje Cedefop realizaci těchto nástrojů v členských státech prostřednictvím komparativních analýz, systematického monitorování vývoje na národní a odvětvové úrovni a technických rad. V roce 2010 se Cedefop účastnil více než 50 schůzí, které se zabývaly vytvářením a zaváděním evropských nástrojů. Tyto nástroje byly hlavním tématem sdělení Evropské komise *Nový impuls pro evropskou spolupráci v oblasti odborného vzdělávání*⁷. Práce bude pokračovat v roce 2011 i v dalších letech. Cedefop spolupracuje s maďarským předsednictvím na pořádání konference o Evropském rámci kvalifikací a národních rámcích kvalifikací, která je plánována na květen 2011. Publikoval také pracovní dokument *The development of ECVET in Europe* [Vytváření ECVET v Evropě], který analyzuje pokrok dosažený členskými státy a jejich strategie pro přípravu realizace ECVET.

Publikace Cedefopu z roku 2010 *The development of national qualifications frameworks in Europe* [Vytváření národních rámců kvalifikací v Evropě]⁸ ukázala, že národní rámce kvalifikací (NRK) v některých případech znovu definují vztahy mezi různými součástmi národního systému vzdělávání, např. mezi OVP a vysokým školstvím. Jiná publikace z roku 2010 ukazuje, jak NRK stimulují v členských státech diskuse o vztahu mezi OVP a vysokoškolským vzděláváním⁹.

Europass, který je k dispozici ve 26 jazycích, podporuje profesní a geografickou mobilitu a umožňuje lidem prezentovat kvalifikace a způsobilosti ve standardním uspořádání, které je užitečné i pro zaměstnavatele. Cedefop se podílel na navržení a vytvoření pěti dokumentů Europassu a spravuje webovou stránku Euro-

passu (<http://europass.cedefop.europa.eu>). Od spuštění stránky v únoru 2005 bylo vyplněno online více než 10 milionů životopisů Europassu. Europass se stal široce akceptovaným nástrojem, který ukazuje svou hodnotu pro učně, studenty, pracovníky a občany a překonává veškerá očekávání.

Kvalifikace pro celoživotní vzdělávání

Evropské nástroje jsou založeny na metodě výsledků učení. Ukazují, co je absolvent schopen dělat a čemu rozumí na konci vzdělávacího procesu. Studie Cedefopu *Changing qualifications*¹⁰, která je založena na předcházejících pracích, zkoumá, jak úlohy a funkce kvalifikací mění Evropu, nastiňuje možné scénáře vývoje v příštím desetiletí a ukazuje pilíře reformní strategie.

Studie *Learning outcomes approaches in VET curricula* [Metody výsledků učení v kurikulech OVP] se zaměřuje na vztah mezi kurikuly a výsledky učení v 9 zemích EU. V roce 2011 budou studovány další země.

Cedefop poskytl informace a zkušenosti pro konferenci o hodnotě kompetencí v OVP (*The value of competences in VET*) pořádanou španělským předsednictvím v květnu 2010, na níž se hovořilo mimo jiné o vztahu mezi výsledky učení a kvalifikacemi a o změnách v celoživotním poradenství. Na podporu usnesení Rady z roku 2004 a 2008¹¹ o celoživotním poradenství vydá Cedefop v roce 2011 přehledovou publikaci o politice celoživotního poradenství, zdůrazňující pokrok dosažený členskými státy v politice, systémech a praxi poradenství.

Zlepšení v OVP nelze dosáhnout bez pomoci vzdělaných učitelů. Studie Cedefopu *Professional development opportunities for in-company trainers* [Příležitosti k profesnímu rozvoji pro podnikové učitele] popisuje možnosti uznání vzdělání podnikových učitelů v 13 zemích. V roce 2011 bude Cedefop v užší spolupráci s Komisí monitorovat vývoj ovlivňující úlohy a kompetence učitelů.

Hospodářská krize zvýšila zájem o validaci kompetencí získaných neformálním a informálním způsobem. Úřady, zaměstnavatelé a zaměstnanci chápou výhody praktických a levných způsobů uznávání kvalifikací a kompetencí. Publikace Cedefopu na toto téma si stáhlo v roce 2010 více než 7500 uživatelů. Doporučení o validaci výsledků neformálního a informálního vzdělávání založené převážně na údajích Cedefopu budou stimulovat další analýzy. Cedefop bude zkoumat úlohu validace v podnicích.

V návaznosti na závěry Rady a akční plán Komise pro vzdělávání dospělých zkoumá Cedefop strategie a politiku zvýšení přístupu ke vzdělávání na pracovišti. V roce 2011 bude šířit svou zprávu *Learning while*

working [Učit se při práci], která se zabývá úspěchy, problémy a oblastmi dalšího rozvoje. Vzhledem k demografickým změnám získává vzdělávání dospělých na významu.

Součástí programu celoživotního vzdělávání EU jsou také studijní pobyty, které Cedefop koordinuje.

Hodnocení prospěšnosti OVP

Výzkum Cedefopu zaměřený na hospodářský a společenský přínos OVP probíhal v roce 2010 a bude publikován v roce 2011. Lepší pochopení přínosů OVP pro vyhlídky v zaměstnání, produktivitu, konkurenceschopnost a sociální začleňování může ovlivnit rozhodování o investicích do OVP. Výsledky podpoří diskusi o rozhodování o prioritách pro veřejné výdaje. Práce na systémech financování a investičních pobídkách bude pokračovat.

V návaznosti na Bruggské komuniké by Evropská komise měla jasněji definovat přitažlivost OVP.

Cedefop byl v roce 2008 pověřen Radou k tomu, aby usiloval o zlepšení statistik OVP na evropské a mezinárodní úrovni. Zvyšuje relevanci a kvalitu údajů i metod a nástrojů pro jejich shromažďování. Přispěl k vytvoření indikátoru zaměstnatelnosti (*employability*) a v roce 2011 bude pomáhat Komisi při navrhování indikátoru mobility učňů a studentů v OVP.

Přidaná hodnota informací

Součástí poslání Cedefopu je propagovat OVP a zlepšovat povědomí o jeho problematice.

V roce 2010 si uživatelé z webu Cedefopu¹² stáhli přes 454 000 souborů, z toho téměř 340 000 publikací, mezi nimi 27 000 stručných zpráv. Bibliografická databáze VET-Bib zaznamenala kolem 50 000 návštěv.

Cedefop – efektivně řízená agentura

Cedefop byl mezi prvními evropskými organizacemi, které zavedly rozpočet podle prováděných činností. V roce 2010 spustil systém měření výkonnosti (*performance measurement system* – PMS). Ten posiluje plánování a podávání zpráv a zajišťuje spojitost mezi činnostmi, prioritami a cíli. Systematicky a pravidelně hodnotí výstupy, výsledky a jejich vliv.

V roce 2011 si Cedefop stanoví nové střednědobé priority na léta 2012–2014.

Anna Konopásková

¹ Cedefop. *A bridge to the future : European policy for vocational education and training 2002-10*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. 128 s. (Cedefop Reference series) ISBN 978-92-896-0672-1 Sg. 27155 http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3058_en.pdf

² Europe 2020: a new European strategy for jobs and growth. http://ec.europa.eu/commission_2010-014/president/news/documents/pdf/20100303_1_en.pdf

³ V průběhu roku 2010 byl Cedefop citován v 85 politických dokumentech.

⁴ *Nové dovednosti pro nová pracovní místa. Předvidání a zohledňování potřeb trhu práce a potřebných kvalifikací. Sdělení Komise KOM(2008) 868*. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com868_cs.pdf

⁵ Cedefop. *Skills supply and demand in Europe : medium-term forecast up to 2020*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. 120 s. ISBN 978-92-896-0536-6 Sg. 27051 http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3052_en.pdf

⁶ Cedefop. *Skills for green jobs : European synthesis report*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. 102 s. ISBN 978-92-896-0660-8 Sg. 27052

⁷ *Nový impuls pro evropskou spolupráci v oblasti odborného vzdělávání na podporu strategie Evropa 2020. Sdělení Komise KOM(2010) 296 v konečném znění. V Bruselu dne 9.6.2010*. 13 s. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0296:FIN:CS:PDF>

⁸ Cedefop. *The development of national qualifications frameworks in Europe*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. 199 s. ISBN 978-92-896-0661-5 http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/6108_en.pdf

⁹ Cedefop. *Linking credit systems and qualifications frameworks : an international comparative analysis*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2010. 218 s. ISBN 978-92-896-0647-9 http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5505_en.pdf

¹⁰ *Changing qualifications – A review of qualifications policies and practices*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010. 263 s. ISBN 978-92-896-0675-2. <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17429.aspx>

¹¹ *Lepší začlenění celoživotního poradenství do strategií celoživotního učení. Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 21. listopadu 2008. Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 4-7*.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:319:0004:0007:CS:PDF>

¹² *Hlavní stránka Cedefopu je <http://www.cedefop.europa.eu> V levém sloupci kliknete na třetí odkaz odzdoła Publications <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>, pak si zvolíte vyhledávání podle roku vydání, druhu publikace, klíčových slov atd. Tady najdete pouze publikace Cedefopu.*

Nebo: z hlavní stránky na Networks a dále na ReferNet <http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cefop/networks/refernet/index.aspx> Dole na stránce kliknout na VET in Europe by themes - Bibliography

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/bibliographies/vet-in-europe-by-themes-bibliography.aspx>, kde lze vyhledávat z více než 70 000 záznamů, které do VET-Bib posílají národní konsorcia ReferNetu z členských států EU, u mnohých jsou připojeny odkazy na elektronické dokumenty.

Více o ReferNetu v češtině viz <http://www.refernet.cz/>

Pramen:

Providing evidence to improve training policies. Cedefop's achievements in 2010 and plans for 2011. Briefing Note, January 2011. 4 p.

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17535.aspx>

Internet a vzdělávání

Další ze statistik měsíce, které publikuje Cedefop na svých stránkách, se zabývá tím, do jaké míry využívají občané členských států EU Internet pro účely vzdělávání.

Konkrétní otázky dotazníkového šetření, které se uskutečnilo v roce 2010, zjišťovaly, zda respondenti v průběhu tří měsíců před šetřením:

- hledali na Internetu informace za účelem sebevzdělávání (*self-directed learning*);
- dívali se na nabídky vzdělávání a profesní přípravy;
- absolvovali onlinový kurz.

Klíčová zjištění

Internet je často používán pro sebevzdělávání. Ve třech měsících předcházejících šetření ho za tímto účelem používalo 32 % z celkového počtu obyvatel EU. Ve srovnání s rokem 2007 je to nárůst o 9 %.

Internet je též běžně používán ke hledání vzdělávacích příležitostí. Ve stanovené době ho použilo 23 % obyvatel, to je o 4 % víc než v roce 2007.

Účast v onlinových kurzech je relativně méně častá (5 % z celkové populace v roce 2010 a jen 3 % v roce 2007).

Nejvyšší účast v onlinovém vzdělávání v roce 2010 byla zaznamenána ve Finsku (14 % z celkové populace), pak ve Španělsku a v Litvě (8 %) a ve Švédsku a ve Spojeném království (7 %).

Naopak nejnižší účast v onlinovém vzdělávání byla zjištěna v ČR a na Kypru (1 %). Dvě procenta hlásilo Bulharsko, Řecko, Rakousko, Polsko a Portugalsko.

Pro účely sebevzdělávání používali Internet nejvíce obyvatelé Finska (67 %), Lucemburska (65 %) a Dánska (56 %).

Nabídky vzdělávání hledali na Internetu nejčastěji Dánové a Lucemburčani (40 %).

AK

Pramen:

The Internet and emerging opportunities for learning. Statistics & indicators. <http://www.cedefop.europa.eu/EN/articles/17611.aspx>

Školní kvalifikace učňů ve Švýcarsku

Analýza nákladů a užítku vzdělávání učňů ve Švýcarsku provedená Bernskou univerzitou podruhé zahrnula i způsobilosti žáků. Tak lze ukázat, jak spolu souvisejí způsobilosti žáků a vzdělávací politika podniků. Vzdělávací strategie podniku hodně závisí na očekávaných čistých nákladech profesní přípravy.

Průzkumy týkající se nákladů a užítku profesní přípravy učňů (z pohledu podniků), které byly dosud provedeny ve Švýcarsku a v zahraničí, ukázaly, že poměr nákladů a užítku se může mezi jednotlivými podniky a učebními obory velmi silně lišit. Příčinou mohou být chyby v měření či nepozorovatelné rozdíly mezi podniky i rozdíly mezi žáky. V dosavadních průzkumech se způsobilost a kvalita žáků nikdy nezjišťovala, a proto nemohly k této hypotéze poskytnout žádnou výpověď. Tuto mezeru vyplnil druhý průzkum nákladů a užítku, provedený na výzkumném pracovišti ekonomiky vzdělávání Bernské univerzity v letech 2004 až 2007.

Důležitost náboru a výběru

Rozdíly ve způsobilostech žáků by nemohly být použity jako vysvětlení pro rozdíly v čistých nákladech profesní přípravy mezi podniky, pokud by se tyto kvalifikace rozdělily mezi učební podniky čistě náhodně. Otázky a odpovědi náborové a výběrové politiky pod-

niků poskytujících vzdělávání však ukazují, že podniky usilují o to, aby získaly žáky, kteří by pokud možno odpovídali jejich požadavkům a očekáváním – o náhodnosti tedy nemůže být řeč. Mnoho podniků je ochotno v procesu náboru a výběru vynaložit značně vysoké náklady. Zatímco podíl absolventů škol, pokud jde o předchozí školní vzdělání, silně kolísá mezi jednotlivými hospodářskými odvětvími nebo profesemi, nejsou způsobilosti učňů uvnitř těchto skupin homogenně rozděleny. Školní kvalifikace sice nejsou jedinými relevantními selekčními kritérii pro podnik, první hodnocení však ukazují, že školní, podnikové a sociální způsobilosti žáků vykazují v rámci učebního oboru vysoce pozitivní korelaci (>0,5). Proto se soustředíme na školní kvalifikace učňů.

Vzdělávací strategie a její příčiny

Existují nejméně tři strategie přístupu učebních podniků k žákům s rozdílnými způsobilostmi:

- podniky mohou jednat se všemi žáky stejně;
- podniky mohou podporovat především žáky se slabšími školními výsledky – tzv. *strategie kompenzace*;
- podniky mohou podporovat především lepší žáky tak, aby získaly vyšší výnos ze svých investic do vzdělávání – *strategie efektivity*.

Je třeba předpokládat, že podniky svou strategií vzdělávání nevolí náhodně. Průzkum potvrzuje, že podniky z odvětví, kde se vzdělávací činnost v průměru vyplatí, se rozhodují spíše pro *strategii kompenzace*. *Strategii efektivitu* volí spíše ty podniky, které během doby učení musejí očekávat čisté náklady. Jsou ochotny vzít náklady na vzdělávání na sebe, pokud později převezmou vlastní vyučence jako odborné síly. Na základě toho lze dovodit, že v tomto případě budou chtít investovat především do nejlepších žáků.

Kvóty předčasného ukončení a závěrečná učňovská zkouška

Pro porovnání empirických výsledků byly proti sobě postaveny dvě skupiny učebních oborů. Základní obchodní vzdělávání (*kaufmännische Grundausbildung*¹), které učebnímu závodu na konci učení v průměru přinese čistý výnos, a čtyřletá profesní příprava v technické a průmyslové oblasti, která během učení v průměru generuje vysoké čisté náklady. Podniky poskytující základní obchodní vzdělávání, které přijaly žáky se slabšími školními výsledky, do nich investují výrazně více vyučovacích hodin než srovnatelné podniky se žáky s lepšími školními výsledky. Žáci s podprůměrnými školními výsledky mají v průběhu povinné školní docházky 43 dodatečných vyučovacích hodin za rok. U technických a průmyslových profesí je situace opačná – učni s nadprůměrnými výsledky ve škole dostávají navíc 52 vyučovacích hodin ročně.

Z toho vyplývá, že v základním obchodním vzdělávání se kvóty předčasného ukončení učení mohou snížit vyššími výkony ve vzdělávání, zatímco u technických a průmyslových profesí tomu tak není. Zde investují do vzdělávání převážně podniky s nadprůměrnými učni. Jinak to vypadá u závěrečných učňovských zkoušek. Dodatečné vyučovací hodiny pro zvláště dobré učně v technických a průmyslových profesích mají pozitivní vliv na výsledky závěrečné učňovské zkoušky. Naproti tomu kompenzační podpora horších učňů v základním obchodním vzdělávání nemá významný efekt, bez této podpory by však mnozí učni závěrečnou učňovskou zkoušku nesložili, popř. by z profesní přípravy předčasně odešli.

Nákladové důsledky školních způsobilostí

V základním obchodním vzdělávání poskytují podniky s učni se slabšími výsledky ve škole zhruba jednu hodi-

nu týdně doplňkového vyučování. To prodražuje celkovou profesní přípravu v průměru o více než 4000 eur. Průměrný učební podnik může tyto náklady zvládnout, aniž by se dostal do minusu, a ušetří tím potenciální náklady předčasného ukončení učení, ke kterému díky tomu nedojde. U technických a průmyslových profesí se do velmi dobrých učňů investuje navíc kolem 7000 eur dodatečných nákladů na vzdělávání. Tato strategie se podnikům střednědobě vyplatí. Zajišťují si tak dorost odborných sil, které by na externím trhu práce nezískaly. Podniky s technickými a průmyslovými učebními obory mají též o třetinu vyšší návratnost ze svých bývalých učňů, než podniky, které se angažují v základním obchodním vzdělávání

Zatímco kompenzační vzdělávací politika se orientuje na poměr netto nákladů během učení spíše krátkodobě, strategie efektivitu je zaměřena na výnos ze vzdělávání po ukončení učení spíše střednědobě.

Důsledky pro politiku profesní přípravy

Průzkum ukázal, že náklady a užitek profesní přípravy jsou ovlivňovány nejen vnitropodnikovými strukturami, nýbrž i v rozhodující míře také způsobilostmi zaměstnaných učňů. Kromě toho se projevilo, že vzdělávací strategie může být ve vztahu ke způsobilostem učňů rozdílná. Podle strategie (kompenzace nebo efektivita) se více podporují buď horší, nebo lepší učni. Volba strategie vzdělávání závisí na očekávaných čistých nákladech na průměrnou profesní přípravu.

Tyto poznatky mají důsledky pro politiku profesní přípravy. Dá se z nich odvodit, že čím více se má v učebním oboru dosáhnout čistý užitek, tím více se tam podporují slabší učni. Vytvoří-li politika profesní přípravy rámcové podmínky, které mistrům profesní přípravy zaručí vyvážený poměr nákladů a užitku, pak se tím pomůže také slabším žákům.

U *drabých* učebních oborů, kde se poměr nákladů a užitku nedá měnit, je však možné pozorovat jev, který byl již empiricky potvrzen v dřívějším průzkumu, a to, že se v těchto učebních oborech spíše vzdávají vzdělávání, než by přijali slabšího žáka. Zde hraje důležitou roli také kvalita výuky v základní škole (*Volksschule*).

Přeložila Jana Šatopletová

¹ Co si počít s německými Kaufmännische Berufe. Zpravodaj, 10/1998, s. 15.
<http://www.nuov.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/1998/ZP9810a.pdf>

Pramen: Mühlemann, Samuel, Fuhrer, Marc, Walter, Stefan C. Schulische Qualifikationen von Auszubildenden und das Ausbildungsverhalten der Betriebe. Wirtschaft und Berufserziehung, 2009, Nr. 12, S. 20-21.

Orientují se učební řády na kompetence?

Evropský rámec kvalifikací (EQF) a k němu se vztahující Německý rámec kvalifikací (Deutsche Qualifikationsrahmen – DQR) mají zajistit prostupnost mezi vzdělávacími systémy. Srovnatelnost výsledků vzdělávání má umožnit orientace na kompetence.

V současné době se diskutuje o tom, zda v německých učebních řádech (*Ausbildungsordnungen*)¹ již dochází k orientaci na kompetence. Na to existují dva rozdílné názory:

učební řády jsou určovány „pouze“ kritérii vstupu, např. názvem a dobou trvání profesní přípravy a zadanými učebními cíli;

učební řády již vykazují orientaci na výstup a pomocí formulace požadavků při zkouškách a zkušebních metod jsou stanoveny standardy pro přezkoušení kompetence jednat; učební cíle mají popisovat konečné kvalifikace (*Endqualifikationen*), které má odborná síla mít na konci profesní přípravy.

Ve výzkumném projektu Spolkového ústavu odborného vzdělávání (BIBB) *Standardy kompetencí v profesní přípravě* byl vytvořen model kompetencí, s jehož pomocí se v budoucnu budou tvořit učební řády založené na kompetencích. Model kompetencí se přitom orientuje podle termínu kompetence profesního jednání, který je obsažen v zákoně o odborném vzdělávání. Kompetence jednat je zde definovaná jako schopnost přebírat profesní úkoly a vyřizovat je samostatně, ve vlastní zodpovědnosti, přiměřeně situaci, s přihlédnutím k souvislostem v celém podniku a k osobám v těchto souvislostech jednajících.

Podle tohoto pojetí znamená orientace na kompetence systematické přihlížení k diferencovaným dimenzím kompetencí, totiž k odborné, metodické, sociální a personální kompetenci.

Učební řády byly podrobeny analýze a zkoumány na základě modelu kompetencí za účelem zjistit, zda se učební cíle rámcového učebního plánu mohou přiřazovat ke kompetenčním dimenzím modelu.

Metodický postup

Analýzu učebních řádů lze považovat za kvalitativní obsahovou analýzu. Jádro analýzy tvoří interpretaci jednotlivých učebních cílů ve věcném rozdělení a jejich přiřazování k podkategoriím v modelu kompetencí BIBB. Učební cíle se mohou zařadit do více podkategorií.

Pravidla analýzy řídí přiřazování a diferenciaci jednotlivých podkategorií a stanovují kroky v postupech a rozhodování tak, aby se interpretace utvářela objektivně. Výsledkem analýzy jsou výpovědi o rozdělení učebních cílů na dimenze kompetencí. Tak lze kvanti-

fikovat uplatnění dimenzí kompetencí v učebních řádech.

Výsledky analýzy učebních řádů

Při analýze byly zkoumány tyto učební řády:

- obchodník ve velkoobchodě a zahraničním obchodě, odborné zaměření velkoobchod (*Kaufmann im Groß- und Außenhandel, Fachrichtung Großhandel*);
- odborná síle ve zdravotnictví (*Medizinische Fachangestellte*);
- obchodník v personálních službách (*Personaldienstleistungskaufmann*);
- truhlář (*Tischler*);
- mechanik obráběč (*Zerspannungsmechaniker*).

Všechny učební cíle uvedené v profesích vykazují vztahy k dimenzím kompetencí.

Ve všech profesích je nejvýraznější *odborná kompetence*. Přibližně 50 až 60 % učebních cílů má vztah k této dimenzi kompetence; v případě obchodníka ve velkoobchodě a v zahraničním obchodě je to dokonce 70 %. Dimenze *odborná kompetence* je nejvýraznější, a proto byly podkategorie považované za základ zkoumání uvedeny explicitně: učební cíle byly u všech profesí bez výjimky zastoupeny více po stránce odborných dovedností – podíly znalostí jsou zahrnuty méně. V případě mechanika obráběče bylo 46 % učebních cílů přiřazených odborným dovednostem a pouze 8 % odborným znalostem. U odborných sil ve zdravotnictví bylo odborným dovednostem přiděleno 31 % a odborným znalostem 20 %, takže rozdíl ve významu odborných znalostí a odborných dovedností je menší.

Druhá nejvíce uváděná dimenze kompetencí ve všech zkoumaných profesích je *metodická kompetence*. Vztah k této dimenzi má 21 až 36 % učebních cílů. Nejvýraznější je metodická kompetence u mechaniků obráběčů (36 %).

Na třetím místě je *sociální kompetence*. U profesí mechanik obráběč, truhlář a obchodník ve velkoobchodě má k této dimenzi vztah 5 až 6 % učebních cílů. Podíly u odborné síle ve zdravotnictví a obchodníka v personálních službách dosahují 16 až 18 %.

Na posledním místě je *personální kompetence*. Tři profese vykazují podíl 5 %, truhlář je se 2 % na konci výčtu, odborná síle ve zdravotnictví vede s 8 %.

Lze říci, že odborné a metodické kompetence mají u všech pěti profesí největší podíl učebních cílů (od

76 % u odborné síly ve zdravotnictví až po 93 % u truhláře). Sociální kompetence, především personální, hrají naproti tomu podřadnou roli.

Porovnáváme-li dvě profese z řemeslně-technické oblasti, mechanika obráběče a truhláře, s obchodními profesemi, obchodníkem ve velkoobchodě a obchodníkem v personálních službách, lze konstatovat, že v řemeslně-technických profesích existuje méně vztahů ve znalostní oblasti a vykazuje se více metodická kompetence. Obchodník v personálních službách má vysoké hodnoty u odborných znalostí (22 %) a u sociální kompetence (18 %), na odborné dovednosti se klade menší důraz. Odborná síla ve zdravotnictví, jako profese ve službách vztahujících se k osobám, má vysoký podíl personálních kompetencí (8 %).

Závěr

Analýza učebních plánů ukázala, jak jsou dimenze kompetencí v profesích rozděleny. Zůstává otázka, jak vyvážené – ve smyslu rovnoměrně rozdělené – mají být učební řády, které musejí integrovat čtyři dimenze kompetencí. To se v jednotlivých učebních rádech projevuje rozdílně podle rozdílných těžišť profesí. Vý-

sledky analýzy poukazují na zvýšené přihlížení ke kompetencím při budoucím utváření učebních řádů na bázi kompetencí, které patří do sociálních a personálních dimenzí. V některých profesích je třeba vysvětlit, v jakých sociálních souvislostech se pracuje, například zda se zaměstnanci zabývají přáními zákazníků. Při tvorbě učebních řádů je třeba zabývat se více otázkou formulování personálních kompetencí, například reflexe, připravenosti k učení a přebírání zodpovědnosti.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ *Učební řády (Ausbildungsordnungen) jsou právní dokumenty závazné pro celé Německo. Řídí se jimi příprava v podniku v rámci profesní přípravy v duálním systému.*

http://www.kmk.org/fileadmin/doc/Dokumentation/Glossary_dt_engl.pdf

Pramen:

Schreiber, Daniel. *Wie „kompetenzorientiert“ sind Ausbildungsordnungen eigentlich? Berufsbildung, 2009, Nr. 116/117, S. 54-56.*

Odborné vzdělávání ve Spojených arabských emirátech

Spojené arabské emiráty (SAE), které se vyznačují dynamickými procesy změn v hospodářství, potřebují v oblasti profesní přípravy přizpůsobené koncepte vyhovující jak zájmům podniků, tak i tradičním hodnotám společnosti.

Hospodářství, obyvatelstvo a zaměstnanost v SAE

Hospodářský rozvoj v SAE se v posledních letech vyznačoval obrovskou dynamikou. Především města Dubai a Abu Dhabi se v extrémně krátké době vyvinula z bezvýznamných sídel ve světové metropole. Tento rozvoj je urychlován a financován z bohatství plynoucího z ropy, také však odvážnými vizemi moderní budoucnosti. Podle studie, kterou zadala vláda emirátu Abu Dhabi, se má hrubý národní produkt v příštích letech zvýšit na pětinasobek. Zároveň se má snížit závislost na ropném průmyslu z 59 % v roce 2005 na 36 % v roce 2030. K tomu může dojít pouze v případě, že se v zemi podaří vybudovat alternativní průmysl.

Počet obyvatel Spojených arabských emirátů stoupl ze 180 000 v roce 1971 na 5,2 milionů v roce 2007. Podíl cizinců v roce 2007 tvořil zhruba 80 %. Při po-

kračujícím vývoji by podíl domácího obyvatelstva mohl do roku 2020 klesnout na 4 %, navzdory růstu obyvatel o 3 %. Společnost je mladá – 65,5 % domácího obyvatelstva bylo v roce 2005 mladších 24 let.

Kultura emirátů je trvale ovlivňovaná islámem, lidé jsou navzdory všudypřítomné konfrontaci s moderní dobou prostřednictvím avantgardní architektury a zářících, gigantických nákupních center věrni svých tradicím. Soukromý podnik jako zaměstnavatel není pro místní obyvatele atraktivní. V současné době je v tomto sektoru zaměstnáno 13 000 obyvatel emirátů, tzn. 0,4 procenta zaměstnanců a 1,3 procenta všech obyvatel emirátů. Obyvatelé emirátů jako menšina ve vlastní zemi pociťují, že na konkurenci dobře kvalifikovaných migrantů na trhu práce nestačí. Své vzdělání často považují za nedostačující. Znalosti angličtiny neumožňují, aby se s mezinárodními obchodními

partnery mohli uspokojivě dorozumět. Navíc očekávaná úroveň mezd obyvatel emirátů v uplynulých letech překročila tržní kritérium. Mzdy v soukromém sektoru jsou nižší než v podporovaném veřejném sektoru. Dobré kariérní možnosti zde místním mladým mužům poskytuje oblast vnitřní bezpečnosti a armáda. Dalšími faktory, pro které se obyvatelé emirátů snaží dostat do státní služby, jsou kratší a pravidelná pracovní doba, delší dovolená a jistota zaměstnání.

Abu Dhabi Emiratization¹ Council se pokouší čelit tomuto vývoji iniciativami, které mají podporovat zaměstnanost občanů SAE, zvláště žen, v soukromém hospodářství. Strategické investice do klíčových průmyslových odvětví, např. do výroby polovodičů nebo solární technologie, mají však smysl jen v případě, že mladí *emiráťané* profesní možnosti také využívají. Mladí občané se mají dozvědět více o kariérních možnostech v oblasti pomocí putovních výstav a speciálních programů. Informovanost je důležitá, protože v budoucnu už nebude pro mládež přicházející na trh práce dostatek míst ve veřejném sektoru. Míra nezaměstnanosti obyvatel emirátů začátkem roku 2009 dosahovala 13,7 %.

Vzdělávací systém a odborné vzdělávání

Vedení emirátů pochopilo, že oblast vzdělávání má v budoucím vývoji země klíčovou roli. Od roku 1971 je zavedena povinná školní docházka do dvanácti let věku. V roce 1977 byla založena státní univerzita v *Al Ain*². Kromě dalších univerzit, z nichž univerzita *Zayed* byla až do roku 2008 vyhrazena ženám, působí v oblasti středních škol dvanáct *Higher Colleges of Technology* (HCT) a pět *Institutes of Applied Technology* (IAT). HCT, které byly zřízeny podle amerického vzoru. HCT nabízejí absolventům diplomy, vyšší diplomy nebo bakalářskou hodnost. Dále existují střední odborné školy, které nabízejí technické, zemědělské a ekonomické specializace. Od roku 2007 fungují tzv. Institutey odborného vzdělávání a přípravy (*Vocational Education & Training Institutes* – VETI), z nichž dva působící v Al Ain a Al Gharbia vede německá Společnost pro technickou spolupráci (*Gesellschaft für technische Zusammenarbeit* – GTZ). Ty zahájily svoji činnost v roce 2008.

Na univerzitách studuje přibližně 75 % žen, jejich možnost uplatnění v hospodářské sféře je často omezo-

vaná tradicemi (genderové role, přítomnost žen na veřejnosti). To vede k tomu, že emirátské ženy přestávají pouze 14,7 % zaměstnaných obyvatel. Vysoce kvalifikované ženy v emirátech se potýkají s podobnými překážkami jako ženy v jiných zemích – pokoušejí se sladit role matky, manželky a zaměstnankyně. V SAE však mladé ženy nemají téměř žádné vzory. Společensky akceptované životní dráhy pro dobře vzdělané ženy, které pronikají na trh práce, se musejí teprve individuálně vytvářet.

Přehled škol VETI a IAT

	VETI	IAT
Název	Vocational Education & Training Institute	Institute of Applied Technology
Místo	Abu Dhabi, Al Ain, Al Gharbia	Abu Dhabi, Al Ain, Dubai, Fujairah, Ras al Khaimah
Počet studentů 2009	1652 (ještě ve výstavbě)	2715
Stupeň	postsekundární	sekundární
Certifikát	Diplom	Certifikát aplikované technologie
Zaměření studia	technika zdravotnictví design IT turismus business	automatizace a mechatronika IKT doprava a logistika stavební technika a zeměměřičství zdravotnictví strojírenství

Mapa SAE s městy, v nichž školy sídlí

Na jaře 2009 bylo v Radě pro vzdělávání (*Abu Dhabi Education Council*) zřízeno nové oddělení s názvem oddělení odborné a profesní přípravy (*Technical & Professional Training Sector*), které má budovat oblast odborného vzdělávání a koordinovat existující projekty. Kádr poradců vlády SAE se v současné době rekrutuje z expertů z anglosaského prostoru, a proto dochází k silné orientaci na národní rámec kvalifikací, s jehož pomocí se mají definovat kvalifikační standardy, aniž by se přihlíželo k profesním sférám a profesím. Přímé

provázání s požadovaným průmyslovým odvětvím lze systémově těžko realizovat. Počítá se s tím, že se i v oblasti odborného vzdělávání budou přidělovat kredity, které se budou moci za podmínek, jež je třeba teprve stanovit, započítávat v oblasti vysokého školství. Tím se sice dosáhne formální dostupnosti uvnitř vzdělávacího systému, je však nutné zjistit, zda to budou tolerovat zaměstnávající podniky.

Tvorba přizpůsobených profesí

VETI převzaly z pověření vlády v Abu Dhabi úkol vytvořit pro mladé občany emirátů příležitosti k získávání kvalifikací, které by jim umožnily dosáhnout úspěchu v soukromém hospodářském sektoru. Nové profese, jež mají být vytvořeny, musejí být zároveň atraktivní pro mladé lidi a požadované hospodářskou sférou. Navíc je třeba přihlížet ke kulturním zvláštnostem země. Například předpisy pro oblečení vyplývající z tradice a náboženství neumožňují ženám ani mužům vykonávat určité činnosti, protože jsou v rozporu se závaznými předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Také není možné, aby se žena ocitla sama v uzavřeném prostoru s muži, což problematizuje určité pracovní procesy v normálním pracovním životě (např. poskytování poradenství zákazníkům).

Postup zjišťování profesní orientace a profilů pracovišť

V podrobné studii, kterou provedla Společnost pro technickou spolupráci (GTZ) z pověření emirátu Abu Dhabi, bylo v lednu 2008 v rámci záměru VETI dotázáno 885 žáků pomocí standardizovaných dotazníků na jejich profesní přání. Již v této době bylo zřejmé, že o nové formy kvalifikace v sektoru soukromého hospodářství se zajímaly především dívky.

Nakonec bylo možné určit čtyři oblasti, které vyvolaly největší zájem dotázaných:

- oblast zdravotnictví a lékařství,
- oblast techniky,
- oblast informační techniky,
- oblast designu a turismu.

Na základě toho byly vytvořeny tři profesní klastry a funkce oblasti informační techniky byla označena za průřezovou.

Dobrá polovina dotázaných žákyň dávala přednost oblasti turismu (cestovní/turistická asistentka 51 %), sektoru, který je propagován také vládou SAE, protože slibuje budoucnost. Jako ve všech ostatních zemích světa mladí muži mají naproti tomu sklon především k technickým profesím (mechatronik nákladních vozů 44 %, manažer budov 40 %).

V rámci téže studie bylo dotázáno deset ředitelů škol, jedenáct potenciálních zaměstnavatelů a deset dalších organizací v Al Ain prostřednictvím dotazníko-

vé akce ohledně profilů pracovišť, která poskytují mladým lidem reálné pracovní možnosti. Zodpovědné osoby, které mají znalosti o popisech existujících pracovišť, byly dotazovány na způsobilosti, schopnosti a kompetence, které jsou nutné pro plnění úkolů na určitém pracovišti. Ty by měly být zařazeny do základu pro definici učebních obsahů pro učební obory. V dalším průběhu záměru bylo provedeno profilování u 50 vybraných podniků a institucí v emirátu Abu Dhabi. V tomto kroku bylo vybráno 150 vedoucích na střední úrovni, kteří měli potřebné znalosti o požadavcích na konkrétním pracovišti, za diskusní partnery. Výsledky tohoto profilování provedeného pomocí instrumentáře DACUM (viz následující článek), které jsou k dispozici jako formalizované popisy úkolů a kompetencí, byly následně opět porovnány s výsledky sociální verifikace. Ta byla provedená u studujících, jejich rodičů a dalších expertů (vyučujících a osob zodpovědných za personální záležitosti) za použití standardizovaných dotazníků. Pomocí sociální verifikace lze zajistit to, že vybrané učební profily a s tím spojené činnosti budou akceptovány v sociálním prostředí. Obtížnost úkolu spočívá v tom, aby se uvedly v soulad profily činností, v nichž se zpravidla sleduje globální logika orientovaná na konkurenci, se společenskou proveditelností.

Tento komplexní postup poskytuje základ pro tvorbu nových kvalifikačních profilů. Zároveň zůstává neodkladná dodatečná úprava v koncipování profesí, protože dosud neexistují žádné platné empirické hodnoty v ještě velmi mladé oblasti profesní přípravy.

Tvorba a přizpůsobování kvalifikačních profilů a učebních oborů

Ve čtyřech profesních sférách, které nabízejí VETI v Al Ain a Al Gharbia dochází k optimalizaci vzdělávacích portfolií přizpůsobené určitým cílovým skupinám. V průběhu profesní přípravy se například ukázalo, že profil povolání turistického průvodce může být při realizaci v současné době pro ženy ještě velmi problematický, protože je s ním spojeno odloučení od rodiny. Dotázané žákyně sice uvádějí, že takovou profesi upřednostňují, uskutečňování profesního přání však rychle naráží na hranice možného. V rozporu s tím jsou také četné iniciativy emirátské vlády týkající se profilování oblasti turismu jako budoucího pracovního pole pro domácí obyvatelstvo. Podíl občanů emirátů na pracovních silách v sektoru turismu v Abu Dhabi má stoupnout ze současného jednoho procenta na pět procent v roce 2012. Kvalifikační profily budou ve spolupráci s podniky uzpůsobeny tak, aby odborné síly, které získají vzdělání ve VETI, mohly vykonávat jak administrativní činnosti s málo častým kontaktem se

zákazníky, tak i aktivní úkoly při doprovázení turistů. Výsledky sociální verifikace ukazují, že vzhledem k velmi rozdílné orientaci podle rodiny a jednotlivce existují velké a proměnlivé odchylky v individuálním posuzování toho, která pracovní místa jsou přiměřená a která jsou nemyslitelná.

Totéž platí pro profesi mechatronika nákladních vozů, která je pro mladé muže velice přitažlivá, avšak je jednoznačně přiřazovaná k okruhu osob s nízkým statusem a zdá se, že pro občana emirátů je v dnešním kulturním prostředí spíš nežádoucí. Z výsledků profilování a sociální verifikace vyplynulo, že v současné době není reálné, aby občan emirátů pracoval v autodílně, kde se komponenty vozidel vyměňují ručně pomocí nářadí. Spíš by bylo vhodné, aby budoucí zaměstnanci v autoservisech získali kvalifikaci, s níž by byli schopni radit zákazníkům, pokud jde o nutnou údržbu a opravy, a kontrolovali prováděné práce. To vyžaduje zaměření na podporu komunikační dovednosti, která je potřebná jak při interakci se zákazníky, tak i při strukturování procesů (např. při postupech údržby).

Profesní příprava v konfliktní oblasti

Průmyslová odvětví, která se v zemi nacházejí, mají občanům emirátů nabízet pracovní místa a od zařízení jako je VETI se požaduje, aby domácí obyvatelé pro ně připravila. Tím byl také institutům představen střednědobý proces, který obsahuje kontinuální, i když jemný posun kvalifikačního zaměření směrem ke klasickým pracovním činnostem odborných pracovníků.

Úloha VETI nyní spočívá v tom, že má identifikovat oblasti zaměstnání, která jsou jednak atraktivní pro mladé obyvatelé emirátů a zároveň je po nich poptávka

v dynamicky rostoucím průmyslu. Přitom se má přihlížet k tomu, že absolventi vzdělávacích institutů jsou ve zvláštní ekonomické situaci země vystaveni přímé konkurenci globálního trhu práce. K tomu se přidává další strukturální problém: velmi vysoká výše platů ve veřejném sektoru (např. v armádě nebo u policie), čímž se především talentovaní mladí muži trhu vzdělávání vzdalují. Situace by proto mohla být příznivá pro mladé ženy.

Profese vytvořené VETI, které je třeba kontinuálně přizpůsobovat, musejí být v důsledku toho flexibilní, aby se mohly přizpůsobovat bouřlivě se měnící společnosti země i stále novým změnám v průmyslu. Kvalifikační možnosti musejí slibovat budoucnost, aby obstály v konkurenci s veřejným sektorem, a musejí být také přímo spojeny s potřebami hospodářské sféry. To se může zdařit pouze důsledným začleněním VETI do průmyslové krajiny země.

Prominentní role profesní přípravy, která vedle poskytování individuální profesní kvalifikace přebírá také rozhodující funkci při stabilizaci a aktivaci státu, je zřejmá.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ *Emiratizace znamená přednostního zaměstnávání občanů SAE.*

² <http://www.uaeu.ac.ae/>

Pramen: Heusinger, Winfried. Anforderungen und Herausforderungen bei der Entwicklung angepasster Berufe in der Vereinigten Arabischen Emiraten. Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2009, Nr. 4, S. 50-53.

Co to je DACUM?

DACUM (*Develop A Curriculum*) je nástroj pro analýzu a popis profilů odborné činnosti. Pochází z Kanady a USA¹. Umožňuje v krátké době a s nízkými náklady vypracovat profily odborné činnosti, jež tvoří základ pro tvorbu kurikula odborného vzdělávání i pro formulaci zkušebních úkolů.

Filozofie DACUM vychází z toho, že:

- osoby, které samy vykonávají odbornou činnost, mohou tuto činnost popsat lépe než kterákoli jiná osoba, zvláště pracují-li v týmu pod vedením kvalifikovaného konzultanta;
- každé povolání (*occupation*), resp. každá odborná činnost (*job*) se dá pomocí termínů povinnost (*duty*), pracovní úkol (*task*) a příp. pracovní krok (*step*) dostatečně přesně popsat;
- k popsaným pracovním požadavkům lze jednoznačně přiřadit potřebné vědomosti, dovednosti a postoje k práci, kterými musí jednotlivci disponovat, i potřebné pracovní prostředky.

Postup při vývoji profilů činnosti má tyto znaky:

- Postup je založen induktivně a provádí se formou dvou až třídního semináře za účasti pěti až osmi zkušených odborníků z hospodářské sféry. Ti odpovídají za obsah profilů činnosti, zatímco semináře a týmy odborníků řídí konzultanti vyškolení speciálně v metodě DACUM.
- V rozdílných fázích vývoje profilu se na seminářích používají podobné techniky, např. brainstorming, pořádání, srovnávání, hodnocení. Úkolem konzultanta je řídit otevřenou výměnu vědomostí a zkušeností mezi zúčastněnými odborníky a dbát na to, aby se hlavní kategorie DACUM (*occupation, job, duty, task, step*) používaly přesně a jednoznačně.

¹ *Effective Curriculum Planning : performances, outcomes, and standards / J. V. Foran, D. J. Pucek, R.T. Fruehling, J. C. Johnson. St. Paul : Paradigm, 1990. 172 s. ISBN 1-56118-589-2 Sg. 24590*

Co nového v časopisech

European journal of vocational training	Poslední číslo
PIRES, Ana Luísa. Assessing, recognising and certifying non-formal and informal learning: a contribution to its understanding. [<i>Hodnocení, uznávání a certifikace neformálního a informálního učení: příspěvek k jeho pochopení.</i>] EJVT, 2009, No. 48, p. 4-11, lit. 12. Úvodní článek k poslednímu číslu časopisu <i>European journal of vocational training</i>, které je věnováno hodnocení, uznávání a osvědčování výsledků neformálního a informálního učení (<i>Assessing, recognising and certifying non-formal and informal learning</i> – ARCNIL). Článek objasňuje vztah ARCNIL ke vzdělávání obecně a k evropské politice odborného vzdělávání a přípravy. Obsahuje přehled a stručnou charakteristiku jednotlivých příspěvků.	MÉHAUT, Philippe and LECOURT, Anne-Juliette. Accreditation of prior experiential learning in France: an evolving system with national characteristics. [<i>Uznání výsledků předchozího učení se praxí: vyvíjející se systém s národními charakteristikami.</i>] EJVT, 2009, No. 48, p. 48-72, 1 obr., 1 tab., lit. 39. Článek zkoumá francouzský systém uznávání výsledků předchozího učení se praxí (APEL) ve světle zkušeností z jiných evropských zemí. Zjišťuje, do jaké míry institucionální charakteristiky systému a způsob jeho praktického fungování odrážejí některé z hlavních francouzských společenských rysů systému profesní přípravy a certifikace a jeho místo na trhu práce. Zvažuje míru, do níž tento nový systém vychází z tradičního systému a odpovídá na společenskopolitické a hospodářské úkoly.
RECOTILLET, Isabelle and WERQUIN, Patrick. APEL pathways: a passport to employment? [<i>Cesty APEL: pas do zaměstnání?</i>] EJVT, 2009, No. 48, p. 73-100, 4 tab., 2 obr., lit. 27. Zdá se, že politika podporující používání uznání výsledků předchozího učení se praxí (<i>Accreditation of Prior Experiential Learning</i> – APEL) jako metodu certifikace paralelní s tím, co nabízejí formální vzdělávací systémy, je založena na přesvědčení, že je to méně nákladný a kratší postup, který je i atraktivnější. Avšak jen několik zemí provedlo přesvědčivá šetření nebo pozorování skutečných výhod APEL pro jednotlivce, zaměstnavatele nebo společnost jako celek. Na základě šetření, které provedlo Ředitelství pro oživení výzkumu, studií a statistiky (<i>Direction de l'animation de la recherche, d'études et de la statistique</i> – Dares), Ředitelství výzkumu, evaluace, studií a statistik (<i>Direction de la recherche, de l'évaluation, des études et des statistiques</i> – Drees) a Středisko pro studium a výzkum kvalifikací (<i>Centre d'études et de recherches sur les qualifications</i> – Céreq) se tento článek snaží vyplnit mezeru poukázáním na některé skutečné výhody, které uchazeči mohou získat z APEL. <i>Elektronický přístup k plným textům – viz rubrika Zajímavé internetové adresy</i>	SVETLIK, Ivan. Assessing, recognising and certifying informal and non-formal learning (ARCNIL): evolution and challenges. [<i>Hodnocení, uznávání a osvědčování výsledků neformálního a informálního učení (ARCNIL): vývoj a úkoly.</i>] EJVT, 2009, No. 48, p. 12-26, lit. 20. Certifikace výsledků neformálně a informálně získaných znalostí může být důsledkem oddělení vzdělávání od jiných sociálních a ekonomických činností. Specializace a formalizace vzdělávání se snaží zvýšit efektivnost učení. V objevující se znalostní společnosti to přitahuje zvláštní pozornost výzkumníků a politiků zabývajících se lidskými zdroji. Projevuje se zvýšené úsilí o expanzi znalostí včetně osvědčování neformálních a informálních variant. Větší rychlost otáčení znalostního cyklu činí z trhu vzdělávání nedostatečného prostředníka mezi poptávkou a nabídkou, zvyšuje nekonzistentnost mezi vzděláváním a prací a vyvolává otázky transparentnosti. Nabízení druhé šance na lepší vzdělávání a snižování účinků uzavřených interních trhů práce a profesní přípravy jsou také důležité. Autor sice podporuje osvědčování výsledků neformálního a informálního učení, zároveň však identifikuje ty, kteří o to nemusí mít zájem, a varuje před zjednodušováním, které diskredituje osvědčování nebo vytváří iluze o tom, že by mohlo nahradit formální vzdělávání.
BJORNAVOLD, Jens and LE MOUILLOUR, Isabelle. Learning outcomes in validation and credit systems. [<i>Výsledky učení v systémech validace a kreditů.</i>] EJVT, 2009, No. 48, p. 27-47, 5 obr., lit. 24. Nástroje a opatření podporující přenos a shromažďování výsledků učení, např. systémy validace a kreditů, tvoří důležitou součást strategií celoživotního vzdělávání. Diskuse se převážně zaměřují na jednotlivé iniciativy, nikoliv na to, jak na sebe mohou vzájemně působit a vytvářet synergie. Výchozím bodem pro tuto analýzu je pokračující posun k výsledkům učení, k němuž dochází ve většině evropských systémů vzdělávání. To je zdůrazněno a podpořeno zavedením evropského a národních rámců kvalifikací, zvýšeným využíváním validace a výsledků neformálního a informálního učení a vytvořením Evropského systému (přenosu) kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (<i>European Credit (transfer) system for Vocational Education and Training</i> – ECVET). Článek se zaměřuje na možné vztahy mezi validací a systémy kreditů a na to, jak mohou přispívat k celoživotnímu vzdělávání.	STRAKA, Gerald A. Informal and implicit learning: concepts, communalities and differences. [<i>Informální a implicitní učení: koncepty, komunalita a rozdíly.</i>] EJVT, 2009, No. 48, p. 132-145, 2 obr., 1 tab., lit. 37. Validace výsledků informálního učení vyvolává otázky: Může být učení prvkem pro politickou akci? Zaměřuje se validace na učení? Je informálnost rysem učení? Je implicitní učení spojeno výhradně s informálností? Autor zavádí obecný koncept učení a zaměřuje se na jednajícího jednotlivce v sociálně a kulturně utvářeném prostředí. S použitím tohoto konceptu je učení realizováno výhradně jednotlivcem, a proto nemůže tvořit prvek politických akcí. Validovány jsou výsledky učení, ne učení jako proces. Implicitní učení není spojeno jen s informálností a formálnost není rysem učení. Z tohoto hlediska musí být informálnost a formálnost zařazeny mezi externí podmínky ve vztahu k tomu, kdo se učí, charakterizované rozsahem vzdělávacího opatření, certifikací a schválenými veřejnými směrnicemi. V důsledku toho vyvolává termín informální učení nevhodné asociace.

Nové knihy v knihovně

Knihy se signaturou 27163 – 27185 knihovně věnovala Dr. Maria Bezchlebová

MOŽNÝ, Ivo.

Sociologie rodiny. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 1999. 251 s. (Základy sociologie ; Sv. 8) ISBN 80-85850-75-3 Sg. 27163

Parsonova teorie tím, že zabudovala do teorie rodiny i vliv vrstevnické skupiny, odpověděla na znepokojující skutečnost, šokující Ameriku šedesátých let, totiž že na děti v adolescenci náhle měly větší vliv party kamarádů než všechno výchovné úsilí školy, mládežnické organizace i rodičů samých dohromady.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana.

Výchova k toleranci a proti rasismu : sborník : zdroje a formy rasismu a netolerance : informace o národnostních menšinách : hry a cvičení pro žáky a studenty. 1. vyd. Praha : Portál, 1998. 203 s. ISBN 80-7178-285-8 Sg. 27164

Interkulturní vzdělávání nepřináší detailní informace o všech existujících kulturách. To, co nabízí, je pomoc při vzájemném soužití v různorodém kulturním prostředí. Podporuje zájem o svět, který nás obklopuje, úctu a respekt k lidským odlišnostem.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD.

Cizinci v České republice : Foreigners in the Czech Republic : 2003. Praha : Scientia ; Český statistický úřad, 2003. 229 s. ISBN 80-250-0201-2 Sg. 27165

GABAL, Ivan a kol.

Etnické menšiny ve střední Evropě : konflikt nebo integrace. 1. vyd. Praha : G plus G, 1999. 341 s. ISBN 80-86103-23-4 Sg. 27166

Z hlediska rozlišovací logiky posuzování jednotlivých etnických skupin česká veřejnost rozlišuje tři kategorie cizinců. V prvé řadě jsou to „kapitáloví“ cizinci, u kterých dominují hospodářské přínosy nad problémy a kteří jsou vnímáni také jako kulturně přijatelní pro každodenní život a sousedství... Patří sem například Američané, Francouzi a Němci. Druhou skupinu tvoří tzv. příbuzní, zejména Slováci, čeští emigranti, Židé. Tato skupina je vnímána jako směs problémů a přínosů, avšak pro svou kulturní i jazykovou spřízněnost je nejprůjemnější a nejméně „cizí“ z hlediska každodenního života a sousedství. Konečně třetí skupinou jsou etnicky odlišní lidé jako Arabové, Vietnamci, Číňané, obyvatelé bývalé Jugoslávie, Rusové, Ukrajinci, černoši a zejména Romové, kteří – navzdory dlouhodobému usídlení i českému občanství – představují v dnešních Čechách nejvíce cizince.

GRACOVÁ, Blažena.

Vědomosti a postoje české a polské studující mládeže. 1. vyd. Ostrava : Ostravská univerzita, 2004. 297 s. (Spisy Filozofické fakulty Ostravské univerzity ; Sv. 153/2004). 316. ISBN 80-7042-677-2 Sg. 27167

HRACHOVCOVÁ, Marie a STANĚK, Antonín (editoři).

Občanská výchova v globalizující se společnosti : sborník příspěvků z 8. ročníku Letní školy "Občanská výchova v globalizující se společnosti" pro učitele občanské výchovy a základů společenských věd konané ve dnech 27.-29. 8.2001 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2002. 226 s. ISBN 80-244-0475-3 Sg. 27168

DOPITA, Miroslav a STANĚK, Antonín (eds.).

RVP v praxi učitele výchovy k občanství – se zaměřením na potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti : sborník příspěvků z 12. ročníku Letní školy pro učitele občanské výchovy, občanské nauky a základů společenských věd. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2005. 250 s. ISBN 80-244-1250-0 Sg. 27169

ČERNÍK, Jan a kol.

S vietnamskými dětmi na českých školách. 1. vyd. dotisk. Jinočany : H & H, 2007. 221 s. (Multikulturní inspirace) ISBN 80-7319-055-9 Sg. 27170

SOKOL, Jan.

Filosofická antropologie : člověk jako osoba. 1. vyd. Praha : Portál, 2002. 222 s. ISBN 80-7178-627-6 Sg. 27171

Úsměv, pozdrav i přání mají vždycky vzájemnou povahu, je to nabídka a odpověď, přijetí. Dokonce i ve městě platí, že „nabídka“ je zdvořilost, ale „přijetí“ pak už povinnost: neodpovědět na pozdrav je vlastně výraz nechuti až nepřátelství, omluvitelný snad jen krajní roztržitostí.

Národnostně menšinová politika České republiky = National Minority Policy of the Czech Republic : základní dokumenty. Praha : Úřad vlády ČR, 2003. 114, 42 s. ISBN 80-86734-07-2 Sg. 27172

K problematice ratifikace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků v České republice : sborník příspěvků ze semináře konaného dne 7. června 2005 v Praze. Praha : Úřad vlády ČR, 2005. 120 s. ISBN 80-86734-53-6 Sg. 27173

SCHÄPERS, Roland, LUSCHER, Renate und GLÜCK, Manfred.

Grundkurs Deutsch. 1. Aufl. München : Verlag für Deutsch, 1980. 207 s. ISBN 3-88532-101-7 Sg. 27178

Paměti Dr. Aloise Rašína / z otcových zápisků sestavil Ladislav Rašín. 2. vyd. Brno : Bonus A, 1994. 229 s. (Memorabilia) ISBN 80-901693-4-1 Sg. 27179

„Quo vadis“ pomalu dočítám, ale je to příliš jednostranné líčení, příliš zidealizovaní první křesťané a příliš černě líčení Římané. Těším se daleko více na Pisemského a Tolstého, neboť ruské romány, jak uznala kritika celého světa od Georga Brandesa počínaje a konče německým kritikem Augustem Scholzem,

jsou tím největším, co dosud slovanská kultura světové literaturě dala.

ANZENBACHER, Arno.

Úvod do etiky. 1. vyd. Praha : Zvon, 1994. 292 s.
ISBN 80-7113-111-3 Sg. 27180

Běžně žijeme většinou v bezprostředně přijatelných kontextech smyslu, jež dále neproblematizujeme. Tyto kontexty smyslu vyplývají zpravidla z rolí, jež jsme na sebe vzali v povolání, rodině, volném čase atd. Ale stává se, že se z tohoto každodenního běhu do jisté míry probudíme, získáme k těmto kontextům odstup a ptáme se na jejich smysl, tj. na jejich místo v širším celku smyslu.

HODOVSKÝ, Ivan a DOPITA, Miroslav (editoři).

Etika a sociální deviace. 1. vyd. Olomouc : Nakladatelství Olomouc, 2002. 327 s. ISBN 80-7182-049-0 Sg. 27181

... učitel musí z nabídky učebnice vybírat. Měl by tvořivě přistupovat jak k práci s osnovami, s rozбором jednotlivých tematických celků, tak přiblížit k aktuální situaci ve třídě. Neměl by zapomínat na spolupráci s rodinou a na celkové klima školy, které by mělo vést žáky v duchu demokracie a k utváření vlastních postojů a k hierarchii hodnot, důležitých a potřebných jak v životě každého jedince, tak i společnosti.

Minulost, současnost a budoucnost gymnazijního vzdělávání : sborník referátů z konference konané ve dnech 24.-25. června 1999 v Jičíně. Semily : Státní okresní archiv, 2000. 255 s. (Z Českého ráje a Podkrkonoší ; Supplementum 5)
ISBN 80-86254-02-X Sg. 27182

KUNC, Jiří.

Demokracie a ústavnost. 2., rozš. vyd. Praha : Karolinum, 1999. 302 s. Pedagogická knihovna. Vydala Univerzita Karlova v Praze. ISBN 80-7184-868-9 Sg. 27183

Téma: Odsun - Vertreibung : transfer Němců z Československa 1945-1947 : informační materiál pro učitele k výuce na základních a středních školách / Z. Beneš, J. Kuklík, V. Kural, J. Pešek. Praha : SPL-Práce ; Albra, 2002. 61 s.
ISBN 80-86287-50-5; 80-86490-21-1 Sg. 27184

SMETÁČKOVÁ, Irena a VLKOVÁ, Klára.

Gender ve škole : Příručka pro vyučující předmětů občanská výchova, občanská nauka a základy společenských věd na základních a středních školách. 1. vyd. Praha : Otevřená společnost, o.p.s., 2005. 191 s.
ISBN 80-903331-2-5 Sg. 27185

SKUTIL, Martin a kol.

Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství. 1. vyd. Praha : Portál, 2011. 254 s.
ISBN 978-80-7367-778-7 Sg. 27186

Při posuzování vlastností testových úloh se zpravidla určuje jejich obtížnost a citlivost (tj. schopnost rozlišit žáky s lepšími a

horšími vědomostmi) a také se provádí analýza nesprávných a vynechaných odpovědí (tzv. analýza nenormovaných odpovědí).

KLEŇHOVÁ, Michaela a VOJTĚCH, Jiří.

Přechod absolventů středních škol do terciárního vzdělávání. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 84 s.
Sg. 27188

Spolu s tím, jak narůstá počet studijních míst v terciárním vzdělávání, se zvyšuje i počet uchazečů o terciární vzdělávání z řad absolventů maturitních oborů středních odborných škol. Počet přihlášených absolventů těchto oborů již převyšil počet absolventů gymnázií a lyceí hlásících se do terciárního vzdělávání.

MAHLEROVÁ, Margaret S., PINE, Fred a BERGMANOVÁ, Anni.

Psychologický zrod dítěte. 1. vyd. Praha : Triton, 2006. 375 s. (Psyché ; 37). Název originálu: The psychological birth of the human infant. ISBN 80-7254-722-4 Sg. 27189

... motorické a kinestetické dráhy jsou hlavními výrazovými a obrannými drahami a cestami vybití dostupnými dítěti (dlouho předtím, než zaujme jejich místo verbální komunikace). Můžeme z nich usuzovat na vnitřní stavy, protože jsou konečnými produkty vnitřních stavů.

Znovuobjevené knihy

LOMMEL, Andreas.

Pravěk a umění přírodních národů. Praha : Artia, 1972. 188 s. (Umění světa) Sg. 22093

Harpuna poslouží jako příklad postupného rozšiřování lovců po celém světě. Tato důmyslná zbraň se poprvé objevila v Rolandově zátoce v jižní Francii na konci mladšího paleolitu, v magdalénieniu (15 000 – 10 000 př. n. l.). ... Harpuna se rozšířila přes Evropu na Sibiř ... Ze Sibíře se dostala do Číny ... V Africe byly harpuna nalezeny ve velkém množství podél dolního Nilu ...

PLUTARCHOS, Chaeronensis.

Rady manželské. Útěcha ženě. O lásce : zlomky nezachované rozpravy. 1. vyd. Praha : Odeon, 1973. 96 s. Sg. 22112

Láska nepropuká ani náhle a s celou prudkostí jako hněv, ani se nevytrácí najednou, ačkoliv se mluví o jejích křídlech, nýbrž lichořivě se přisaje a tak, aby pronikala až do kořene bytosti; ovládne-li však duši, vytrvá dlouho a ani ve stáří leckdy neustane, nýbrž i v šedinách ještě podržuje svou jarou sílu a svěžest.

JANÁČEK, Josef.

Pád Rudolfa II. 1. vyd. Praha : Mladá fronta, 1973. 216 s. (Kolumbus) Sg. 22142

Z uměleckého dění se Rudolf nezajímal o literaturu, hudbu a architekturu. Pokud šlo o hudbu a literaturu, nezáměrně mu nebránil v tom, aby zůstal i pro tyto obory mecenášem, a dvorská kapela, kterou založil a platil, měla vynikající úroveň.

Zajímavé internetové adresy

European journal of vocational training

Časopis *European journal of vocational training*, který vydával Cedefop, navázal na časopis *Vocational training*, jehož první číslo vyšlo v roce 1977. (Číslo 32/2004 tohoto časopisu, které také najdete v elektronické podobě na stránkách Cedefopu, bylo věnováno padesátileté historii odborného vzdělávání v Evropě – viz Zpravodaj 7-8, 9/2005). První vydání časopisu EJVT v nové podobě se objevilo v roce 2006 a mělo číslo 37. Na webových stránkách najdete elektronickou podobu všech dvanácti čísel. Uvádíme odkaz na poslední, 48. číslo. <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/16490.aspx>

ReferNet a VET-Bib

Evropská referenční a expertní síť v odborném vzdělávání (*European network of reference and expertise*) shromažďuje, zpracovává a poskytuje uživatelům užitečné a aktuální informace o odborném vzdělávání v Evropě. Na stránkách Cedefopu je však „důkladně“ skryta. Z hlavní stránky se k ní dostanete přes *Networks – ReferNet*. Dole na stránce je pak odkaz *VET in Europe by themes – Bibliography*. Za tímto odkazem by se uživatel z hlavní stránky vydal spíše cestou *Information services – VET-Bib Bibliographic database*. Jenže tudy cesta z nepochopitelných důvodů nevede. Hledat v databázi podle témat tam nemůžete. Nabízí se jen běžné vyhledávání v katalogu (*Aleph*). Přitom vyhledávání podle témat může být v mnoha případech snadnější, užitečnější a efektivnější. Témat je jedenáct:

1 – *General policy context – framework for the knowledge society* * 2 – *Policy development – objectives, frameworks, mechanisms, priorities* * 3 – *VET in times of crisis* * 4 – *Historical background, legislative and institutional framework* * 5 – *Initial vocational education and training* * 6 – *Continuing vocational education and training for adults* * 7 – *Training VET teachers and trainers* * 8 – *Matching VET provisions (skills) with labour market needs (jobs)* * 9 – *Guidance and counselling for learning, career and employment* * 10 – *Financing – investment in human resources* * 11 – *National VET statistics – allocation of programmes*.

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/bibliographies/vet-in-europe-by-themes-bibliography.aspx>

Evropské unii předsedá Maďarsko

Logo předsednictví se liší jen barvami od log přecházejících dvou zemí, Španělska a Belgie, s nimiž Maďarsko tvoří předsednické trio. Na stránkách předsednictví, se dozvíte podrobnosti o programu. V pondělí 14. února se v Bruselu setkali ministři školství a zabývali se především tím, jak vzdělávání a profesní příprava přispějí ke strategii *Evropa 2020*. Na stránkách se představuje též současné Maďarsko, jeho krajina a historické památky. <http://www.eu2011.hu/>

Výslovnost v různých jazycích

Na této stránce virtuální rodilý mluvčí správně vysloví text vepsaný do kolonky *Enter Text* v některém z 27 jazyků, které jsou na výběr, po kliknutí na *Say it*. Neporozumíte-li napoprvé dobře, můžete si vybrat podle jména v kolonce *Voice* chlapce nebo dívku s jiným hlasem.

http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?sitepal

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav odborného vzdělávání, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, www.nuov.cz. Redaktorka: Anna Konopásková, anna.konopaskova@nuov.cz, tel. 274 022 133, fax 274 863 380.